

בש"פ 6725/17 - עומר בנאי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6725/17

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

המבקש: עומר בנאי

נ ג ד

המשיב: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת נ' בכור) מיום 9.8.2017 במסגרת עמ"ת 17892-08-17

בשם המבקש: עו"ד דוד גולן

החלטה

*

לפני בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת נ' בכור) מיום 9.8.2017 במסגרת עמ"ת 17892-08-17, בגדרה התקבל חלקית ערר המשיבה על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (כב' השופטת ל' שלזינגר שמאי) מיום 7.8.2017 במ"ת 2056-07-17.

1. כתב אישום שהוגש ביום 7.8.2017 לבית משפט השלום לתעבורה מייחס למבקש עבירות של נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה), נהיגה בהיעדר רישיון נהיגה בתוקף לפי סעיף 10(א) לפקודה ונהיגה ברכב ללא ביטוח לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970. לצד כתב האישום הוגשה גם בקשה למעצר המבקש עד תום ההליכים. לפי עובדות כתב האישום, המבקש נתפס ביום 6.8.2017 נוהג בעודו בזמן פסילת רישיון נהיגה בגין שלושה תיקים בהם הורשע במהלך שנת 2006, כל אחת מהפסילות למשך תקופה של שנתיים. על פסילות אלו הודע למבקש ביום 17.8.2016. כמו כן, המבקש אף נהג ללא רישיון נהיגה תקף וללא פוליסת ביטוח, שכן רישיונו פקע בשנת 2001 ומאז טרם חודש.

2. לאחר שהגיש המבקש למשרד הרישוי בקשה לחישוב מניין תקופות הפסילות, ביום 28.9.2016 הופק עבורו טופס בקשה לקבלת רישיון נהיגה (להלן: טופס ירוק). לטענת המבקש, אילו פסילות הרישיון בעניינו היו עדיין בתוקף נכון למועד זה, משרד הרישוי כלל לא היה מפיק לו את הטופס הירוק. על כן, בדיון שנשמע לפני בית משפט השלום לתעבורה הודה המבקש בקיומן של הפסילות האמורות, אלא שלטענתו תקופת הפסילות הסתיימה. אם כן, לפי הטענה, המבקש אמנם נהג ללא רישיון נהיגה בתוקף וללא ביטוח, אך לא נהג בזמן פסילה ומכאן שאין עילה לעצרו עד תום ההליכים.

3. בהחלטת בית משפט השלום לתעבורה מיום 7.8.2017 נדחתה בקשת המשיבה למעצר המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. נקבע כי לנוכח פסק הדין בעניין בש"פ 9075/12 ג'אבר נ' מדינת ישראל (14.4.2014) (להלן: הלכת ג'אבר), הסמכות לחשב את תקופת פסילת רישיון הנהיגה מסורה למשרד הרישוי. משרד הרישוי סיפק למבקש טופס ירוק בעניינו ובתוך כך יצר בפני המבקש מצג לכאורה כי הסתיימה פסילת רישיונו בגין כל ההליכים המופנים נגדו והמבקש היה רשאי להסתמך על משרד הרישוי כרשות מנהלית שהפיקה עבורו את הטופס הירוק. מטעמים אלה נקבע כי חל כרסום בעוצמת הראיות לכאורה להוכחת אשמתו של המבקש, ובהתאם לכך הוא שוחרר ממעצר בתנאים מגבילים.

4. על החלטה זו עררה המשיבה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד. במסגרת הערר היא עמדה על טענותיה כי המבקש ידע שהוא נוהג בזמן פסילה, זאת על יסוד מספר נימוקים: ביום 16.2.2016 הפקיד המבקש במזכירות בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה תצהיר חלף רישיון נהיגה (להלן: התצהיר), כחלק מהפרוצדורה הדרושה לתחילת מניין תקופות הפסילות; ביום 17.8.2017 וביום 31.8.2016 נחקר המבקש תחת אזהרה בגין תיקים נוספים התלויים ועומדים נגדו ובחקירות אלו נמסר לו דבר הפסילות; ביום 21.3.2017 המבקש אף הודה והורשע בעבירות דומות לעבירות המיוחסות לו בעניינו (תיק מספר 16-10-5827). לאור כל אלה, טענה המשיבה, ברי כי המבקש ידע שהוא נהג בזמן פסילה והתנהגותו אינה אלא בגדר עצימת עיניים מכוונת. לשיטתה, משמעות הפקת הטופס הירוק אינה כי נמען הטופס אינו מצוי בתקופת פסילת רישיון, אלא כי הוא רק רשאי להתחיל הליך של הנפקת רישיון. המשיבה אף הצביעה על עברו הפלילי והתעבורתי המכביד של המבקש וטענה כי מסוכנותו אף היא מצדיקה הארכת מעצרו עד תום ההליכים.

5. בית המשפט המחוזי קיבל באופן חלקי את טענות המשיבה. מההחלטה עולה כי בית המשפט המחוזי סבר כי צדק בית משפט השלום לתעבורה בכך שהתנהלות משרד הרישוי - שעה שהפיק למבקש טופס ירוק הנחזה ככזה המרמז על תום תקופת הפסילה בעניינו - מחלישה את עוצמת הראיות לכאורה נגד המבקש. יחד עם זאת, בניגוד

להחלטת בית משפט השלום לתעבורה, קבע בית המשפט המחוזי כי אין בכך כדי לאיין כליל את קיומן של הראיות לכאורה. נקבע כי נסיבות המקרה מלמדות על ידיעתו של המבקש כי הוא נהג בעודו מצוי בתקופת פסילה ממושכת. הגם שמידת עוצמתן של הראיות לכאורה נגד המבקש אינה גבוהה, יש להביא בחשבון גם את מידת מסוכנותו הגבוהה. נוכח "מקבילית הכוחות" שמתקיימת בין שני שיקולים אלה, נקבע כי החלטת בית משפט השלום לתעבורה מקלה מדי בתנאים המגבילים. לפיכך, בית המשפט המחוזי קיבל את ערר המשיבה באופן חלקי, באופן שהוסיף לתנאי השחרור מהמעצר גם תנאי של מעצר בית מלא בביתו של המבקש. כן נקבע כי הדיון יוחזר לבית משפט השלום לתעבורה לקבלת תסקיר מעצר בעניינו של המבקש לשם בחינת מסוכנותו להמשך התנאים המגבילים.

משלא נחה דעתו של המבקש באשר להחלטה זו, הוא הגיש את בקשת רשות הערר שלפני.

בקשת רשות הערר

6. המבקש שב ועומד על כך שאמנם נהג ללא רישיון נהיגה וביטוח, אך לא בזמן פסילת רישיון. לטענתו הוא לא ניסה להסתיר מפקיד משרד הרישוי את דבר פסילתו ועל כך לכאורה מעידים המסמכים שהגיש לבית המשפט ואשר נמסרו לו מאת משרד הרישוי. אילולא פסילתו הובאו בחשבון וחושבו בדיעבד, פקיד משרד הרישוי לא היה מפיק עבורו את הטופס הירוק ולא היה מנחה אותו לבצע מבחן נהיגה עיוני (תיאוריה) ומעשי (טסט). אי לכך, לדבריו, במועדים הרלוונטיים הפסילות בעניינו לא היו בתוקף וכל השגה על החלטת משרד הרישוי להפיק לו טופס ירוק אינה אלא התערבות בסמכותו של משרד הרישוי ועל כן צריכה להידון כעתירה מנהלית בפני בית המשפט לעניינים מנהליים. על יסוד נימוק זה הוא גם סבור כי מדובר בשאלה משפטית עקרונית הנוגעת להיקף תחולתה של הלכת ג'אבר - האם סמכותו של משרד הרישוי תחומה לחישוב פסילות "טכניות" מראש או גם פסילות רטרואקטיביות "מהותיות" אשר מצריכות מרחב של שיקול דעת. כמו כן, פעולת ההפקדה של התצהיר במזכירות בית המשפט ביום 16.2.2016 הייתה אך אחד מהתנאים ההכרחיים לכך שמשרד הרישוי יחל במלאכת חישוב מניין תקופות הפסילות, לכן אין לראות בהפקדת התצהיר כאינדיקציה לכך שידע, במועדים הרלוונטיים, שהוא נמצא תחת פסילה.

7. עוד מוסיף המבקש, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שהביא בחשבון את עברו הפלילי והתעבורתי, לרבות התייחסות לתיק שעודו תלוי ועומד נגדו, שעה שבחן את קיומן של הראיות לכאורה נגדו. לטענתו אין כל קשר בין שני הקריטריונים הללו. לבסוף, לדידו אין מקום לומר ששאלת הסמכות לחישוב פסילותיו תתברר בהליך העיקרי עת שחירותו נפגעת באופן ממשי לאור התנאים המגבילים בעניינו.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון בבקשה ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות. כידוע, רשות ערר "בגלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים ביסודם מונחת שאלה משפטית עקרונית אשר חורגת מעניינם הפרטני של הצדדים להליך, או למצער כאשר מדובר בנסיבות מיוחדות בהן ההחלטה מושא הבקשה היא בלתי סבירה באופן מובהק (בש"פ 1049/17 אבו רקייק נ' מדינת ישראל (1.2.2017); בש"פ 6613/16 ברלנד נ' מדינת ישראל (15.9.2016); בש"פ 684/12 ברטל נ' מדינת ישראל (31.1.2012)). אין לקבל את סברת המבקש כי בליבת המחלוקת בעניינינו מונחת שאלה פרשנית בעלת השלכות רחב על גבולותיה של הלכת ג'אבר. מקרה זה אינו מגלה שאלה עקרונית וההכרעה בו אינה אלא תוצאה של בחינת נסיבותיו הפרטניות של המקרה - האם הונחה תשתית לכאורית להוכחת העובדה כי המבקש נהג

בזמן פסילה, מהי מידת המסוכנות הנשקפת ממנו ומעשיו ומה נפקותו של היחס בין שני אלה באיזון הכולל. כמו כן, אין מדובר באחד מאותם "מקרים מיוחדים" בהם החלטת בית המשפט המחוזי היא בלתי סבירה עד כי מצדיקה מתן רשות לערור בגלגול שלישי.

9. אכן, בהחלטת בית משפט השלום לתעבורה צוין כי לנוכח הלכת ג'אבר, התנהלות משרד הרישוי במקרה זה מכרסמת בעוצמת הראיות לכאורה נגד המבקש, שעה שהפיק למבקש טופס ירוק שעשוי בנסיבות מסוימות ללמד על כך שתמו תקופות הפסילות בעניינו. אולם, בית המשפט המחוזי לא חלק עקרונית על קביעה זו ואף השמיע דברי ביקורת על התנהלות זו של הרשות המנהלית. ודוק, אין לומר כי בהתנהלות זו יש כדי לאיין כליל את הראיות שיש בהן כדי להצביע, למצער על פניו, על אשמתו של המבקש במיוחד לו. קביעה זו מתבססת כאמור על התצהיר שהגיש המבקש ביום 16.2.2016; החשש כי הסתיר את דבר פסילותיו מפני פקיד משרד הרישוי שהפיק עבורו את הטופס הירוק; העובדה כי נאמר לו במספר הזדמנויות שהוא פסול נהיגה (בחקירותיו תחת אזהרה מיום 17.8.2016 ומיום 31.8.2016) והעובדה כי ביום 21.3.2017 הורשע בגין עבירות זהות במסגרת תיק מספר 5827-10-16, על יסוד הודאתו בנהיגה בזמן פסילה. במאמר מוסגר יש לציין, כי בעוד המבקש טוען כי הוכיח שמשרד הרישוי היה מודע לכל הפסילות שנפסקו נגדו ושהגיש מסמכים המעידים על כך, משנשאל היכן העותק המקורי של מסמכים אלה, השיב בא-כוח המבקש כי הוא מצוי בידי עורך דין השהה בחו"ל. לאור האמור ומבלי להידרש לדיון באשר להיקף תחולתה של הלכת ג'אבר, יש רגליים לסברה כי חרף הכרסום במארג הראייתי, הוא אינו מתבטל לחלוטין. לפיכך, לא נמצא כי נפל כל פגם מהותי בקביעת בית המשפט המחוזי בעניין זה, לא כל שכן פגם המצדיק מתן רשות לערור בגלגול שלישי.

10. אין גם ממש בטענת המבקש כי בית המשפט המחוזי "ערבב" בין הערכת הראיות לכאורה לבין הערכת מידת המסוכנות הנשקפת מהמבקש. מידת עוצמתן של הראיות לכאורה אינה חזות הכל. הגם שכל אחד משני השיקולים הללו נבחן באכסניה משלו, על פי ההלכה הפסוקה מתקיימים ביניהם יחסי גומלין - מעין מקבילית כוחות בין חוסנה של התשתית הראייתית הלכאורית להוכחת אשמתו של נאשם לבין מידת המסוכנות הנשקפת ממנו. דהיינו, ייתכנו מקרים בהם חרף היותן של הראיות לכאורה "מכורסמות", בית המשפט יורה על מעצר הנאשם עד תום ההליכים בשל מסוכנותו הגבוהה הניצבת מנגד (וראו למשל: בש"פ 1778/17 פלוני נ' מדינת ישראל (13.3.2017); בש"פ 6722/15 ניג'ם נ' מדינת ישראל (26.10.2015); בש"פ 5109/15 ביטון נ' מדינת ישראל (30.7.2015)).

11. בית המשפט המחוזי התרשם כי המסוכנות הנשקפת מהמבקש כלפי ציבור המשתמשים בדרכים הינה גבוהה, עד כי מתעלה על היחלשותה של התשתית הראייתית נגדו בשל התנהלות משרד הרישוי. קביעה זו נשענת על עברו התעבורתי והפלילי השלילי של המבקש שבאמתחתו ריבוי עבירות תעבורה ועבירות פליליות ובהן, בין היתר, עבירות סמים, גניבה, התפרצות, שוד מזוין ותקיפת שוטר. בגין חלק מהעבירות אף ריצה עונשי מאסר בפועל. על פניו, יש באמור כדי ללמד על אופן התייחסותו של המבקש להוראות החוק ולהחלטות שיפוטיות, ומכאן למידת הסיכון הכרוך בשחרורו בתנאים מקלים יתר על המידה. יוצא אפוא כי באיזון הכולל ובהתחשבות ביחס התחלופה בין עוצמת הראיות לכאורה לבין מסוכנותו של המבקש, לא נמצאה הצדקה למתן רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי.

12. ובשולי הדברים, יש להזכיר כי בית המשפט המחוזי לא נעתר לערר המשיבה להארכת המעצר עד תום ההליכים, אלא הוסיף תנאי מגביל לשחרור המבקש בדמות מעצר בית מלא, כך שמידת ההגבלה שהוטלה על חירותו של המבקש לעת הזאת היא מתונה ומידתית. כן נקבע להיום דיון בבית משפט השלום לתעבורה להצגת תסקיר והערכת מסוכנותו של המבקש לצורך בחינת המשך התנאים. יש בשני אלה כדי להוות טעם נוסף שלא להיעתר לבקשת רשות הערר.

כאמור, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ב באלול התשע"ז (3.9.2017).

שׁוֹפֵט
